

prof. dr hab. Urszula Bartkiewicz
sztuki muzyczne (instrumentalistyka)
Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

Warszawa, 3 sierpnia 2021 r.

RECENZJA

w przewodzie doktorskim Pani mgr Justyny Młynarczyk, przygotowana na zlecenie Komisji do spraw nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego w zakresie sztuki Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r., poz. 882 z późn. zm.).

Dotyczy:
Uchwały nr 4/II/2018/2019 z dnia 17 października 2018 r. Rady Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi w sprawie:

- wyznaczenia mnie na recenzenta przewodu doktorskiego mgr Justyny Młynarczyk w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Do nadesłanego mi przez przewodniczącą Komisji pisma sygnowanego datą 28 czerwca 2021 r. została dołączona praca doktorska oraz dokumentacja dorobku mgr Justyny Młynarczyk.

Podstawowe dane o Kandydatce:

- Justyna Młynarczyk urodziła się w Katowicach 29 marca 1984 roku.
- **W y k s z t a ł c e n i e:**
2002 – ukończenie (z wyróżnieniem) Państwowego Liceum Muzycznego im. K. Szymanowskiego w Katowicach, w specjalności wiolonczela (klasa prof. Bernarda Poloka);
2005 – ukończenie Studia Aktorskiego Lart w Krakowie (kurs roczny);

2006 – uzyskanie dyplomu licencjackiego w Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach, w specjalności wiolonczela (klasa ad. Piotra Janosika);

2010 – uzyskanie *Diplôme d'Etudes Musicales* w Conservatoire de Musique w Grenoble (Francja), w specjalności wiola da gamba (klasa prof. Christine Plubeau);

2010 – uzyskanie dyplomu magistra sztuki w Akademii Muzycznej w Krakowie, w specjalności wiola da gamba (klasa dra hab. Marcina Zalewskiego).

- Pani Justyna Młynarczyk wzięła także czynny udział w kursach muzyki dawnej. Prowadzącymi byli m.in. wybitni specjaliści w grze na wioli da gamba: Paolo Pandolfo, prof. Marianne Muller, Wieland Kuijken.

- **P r a c a d y d a k t y c z n a:**

2012 i nadal w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych - Państwowej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej II st. im. K. Szymanowskiego w Katowicach jako nauczyciel gry na wioli da gamba oraz kameralistyki. Justyna Młynarczyk zainicjowała otwarcie klasy wioli da gamba jako instrumentu głównego;

2013 i nadal w Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi jako wykładowca w klasie wioli da gamba oraz kameralistyki.

W ramach pracy badawczej i dydaktycznej Pani mgr Justyna Młynarczyk prowadzi także szeroką działalność popularyzującą muzykę poprzez prelekcje, warsztaty, wykłady, a także sprawowanie opieki nad projektami artystycznymi swoich uczniów i studentów.

Dorobek artystyczny Justyny Młynarczyk:

Dokumentacja przewodowa obejmuje okres od 2007 do 2018 roku i ukazuje działalność artystyczną prowadzoną z imponującą intensywnością. W znacznym stopniu są to znaczące wydarzenia (w Polsce i za granicą) obejmujące występy w dużych składach kameralnych i orkiestrach instrumentów historycznych, w tym 127 koncertów i 8 nagrań płytowych. Z tej części dorobku uwagę przyciągają m.in. koncert muzyki renesansowej w ramach festiwalu „Stour Music” wraz z zespołem *Floripari* (Anglia 2010), koncerty z zespołem *Weser – Renaissance* prowadzonym przez Manfreda Cordesa w Bremie „Jubilate Deo an der Kathedrale zu Krakau” i w Kempen „Virgo Prudentissima – Marienverehrung am polnischen Königshof” (Niemcy 2011), koncerty „Muzyka i słowa – Polak w seraju” z Orkiestrą Historyczną, Capellą Cracoviensis, Pera Ensemble i Oltremontano w Ankarze i Stambule w ramach obchodów 600-lecia polsko-tureckich stosunków dyplomatycznych

(Turcja 2014) oraz koncerty muzyki XVII-wiecznej z zespołem *Le Poème Harmonique* pod kierownictwem Vincenta Dumestra w ramach festiwali „Musica Sacra” w Krakowie i „XVII Festiwalu Bachowskiego” w Świdnicy (2016). Z nagrań płytowych warto wymienić CD *François Couperin – L’ordre agreable* nagranej przez siedmioosobową grupę wykonawców i wydanej przez Akademię Muzyczną im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi (2014). Dorobek Justyny Młynarczyk w zakresie prezentacji solowych, w duecie i w małych obsadach kameralnych także jest niezwykle obfity. Zawiera 68 koncertów i 2 nagrania płytowe. Są wśród nich m.in. koncerty w Bibliotece Polskiej w Paryżu z zespołem *Cantica Sacra* - „La musique du roi Jean III Sobieski (2013) i prezentacja poświęcona C. Ph. E. Bachowi (2014), a także CD *François Couperin – Compositeur Royal*, w której nagraniu wziął udział trzysobowy skład kameralny: Karolina Jesionek – flet traverso, Dorota Zimna – klawesyn, Justyna Młynarczyk- viola da gamba (wyd. AMFN Bydgoszcz 2016) oraz CD Giovanni Antonio Pandolfi-Mealli *Sonate a Violino solo opera terza* nagranej przez zespół w składzie Mateusz Małecki – skrzypce barokowe, Ewa Mrowca – klawesyn, Justyna Młynarczyk – viola da gamba (wyd. EKB 2018).

Pani Justyna Młynarczyk często współpracuje z zespołami związanymi z Katowicami, Krakowem oraz Łodzią takimi jak *Orkiestra Historyczna* (Katowice), *Capella Cracoviensis* (Kraków), *Ars Cantus* (Wrocław), *Harmonia Sacra* (Kraków), *Filatura di Musica* (Łódź), *Parnassos* (Katowice), *Floripari* (Kraków), *Extempore* (Katowice), *Contento Core* (Katowice), *Camerata Cracovia* (Kraków), trio viol da gamba *Gambasada* (Kraków). Od roku 2016 ze swoim mężem Piotrem tworzy duet viol da gamba.

Chociaż dorobek artystyczny Kandydatki nie podlega ocenie należy stwierdzić, że wszystkie osiągnięcia artystyczne Pani Justyny Młynarczyk stanowią istotny wkład w kulturę muzyczną, zarówno na terenie kraju, jak również poza granicami Polski.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pani mgr Justyny Młynarczyk pod tytułem „*Pomiędzy jeu d’harmonie a jeu de melodie. Koncerty na dwie violę da gamba Monsieur de Sainte Colombe w kontekście sporu między Monsieur de Machy a Jeanem Rousseau* składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem. Nagrania dokonano w Pocysterskim Zespole Klasztorno-Pałacowym w Rudach w dniach 27-29 grudnia 2018 r. oraz 11 stycznia 2019 r.

Reżyserem nagrania był Grzegorz Stec. Justyna Młynarczyk grała na siedmiostrunowej violi da gamba - kopii wg Richarda Mearesa z ok. 1660 roku, wykonanej przez Jacka Wesołowskiego w Gdańsku w roku 2018. Współwykonawcą nagrania był Piotr Młynarczyk grający na siedmiostrunowej violi da gamba – kopii wg Nicolasa Bertranda z 1704 roku, wykonanej przez Petra Vavrousa w Pradze w 2006 roku. Dzieło artystyczne przedstawia dziesięć koncertów, z których dziewięć pochodzi ze zbioru Monsieur de Sainte Colombe *Concerts a deux violes esgales*, a jeden, będący aranżacją Justyny Młynarczyk utworów solowych Sainte Colombe'a na dwie viole da gamba, pochodzi z Manuskryptu z Tournus. W skład dzieła artystycznego wchodzi koncerty o następujących tytułach:

I *Le Raporté* (w aranżacji Piotra Młynarczyka na dwie viole da gamba):

1. *Uwertura*, 2. *La belle. Passacaille du raporté*, 3. *Chaconne raporté*

II *Le Cor*

III *Les Batteries*

1. *Uwertura*, 2. *Sarabande en bourrasque*

IV *Le Changé*

1. *Uwertura*, 2. *Sarabande. La suivie*

V *La Caligie*

VI *L'empoté*

1. *Uwertura*, 2. *Gavote*, 3. *Sarabande*

VII *La Rougeville*

1. *Uwertura*, 2. *Gigue*, 3. *Sarabande*, 4. *En gavote-en gigue*, 5. *Menuet lente*,

6. *Pianelle lente*, 7. *Chaconne de Rougeville*

VIII *La Précipité*

1. *Uwertura*, 2. *Gigue*

IX *Le figuré*

X *Le nouveau* (na dwie viole da gamba na podstawie utworów solowych pochodzących z

Manuskryptu z Tournus, improwizacja i aranżacja Justyny Młynarczyk)

1. *Allemande*, 2. *Sarabande*, 3. *Gigue a la maniere du Vieux Gautier*.

Koncerty zawierają łącznie 25 utworów.

Pani Justyna Młynarczyk do swoich badań doktorskich nad problematyką idiomu violi da gamba, ukazanej na tle gorących sporów pomiędzy wybitnymi muzykami z II połowy XVII wieku, wybrała rzadko prezentowany publicznie zbiór kompozycji Saint Colombe'a.

Stawiają one bardzo wysoko poprzeczkę interpretacyjną m.in. w kwestii obsady, wymagają bowiem idealnego zespolenia muzycznego duetu gambistów. Prezentowane dzieło artystyczne cechuje taka właśnie nadzwyczajna więź wykonawców. Dzięki niej te przełomowe, w kontekście problematyki badawczej pracy doktorskiej Kandydatki, kompozycje stanowią przekonujący dowód na wysoki potencjał artystyczny wykreowanego przez Saint Colombe'a stylu harmonicznego-melodycznego w muzyce na violę da gamba.

Pani Justyna Młynarczyk zinterpretowała utwory Saint Colombe'a w taki sposób, aby jak najpełniej uchwycić różnorodne aspekty języka muzycznego violi da gamba i ukazać ich walory przez dobór odpowiednich środków wykonawczych. Wnikliwe poznanie i zbadanie materiału muzycznego oraz kontekstu historycznego w jakim zaistniał Kandydatka uznała za klucz do uchwycenia stylistyki nie tylko muzyki gambowej Saint Colombe'a, czy innych utworów z tego okresu, ale także za celne ukierunkowanie poszukiwań interpretacyjnych w zakresie dzieł późniejszych.

Rozprawa doktorska Justyny Młynarczyk uwidacznia jak bardzo szeroki jest zakres prac badawczych, twórczych wyzwań i interpretacyjnych wyborów stawianych przed muzykiem wykonującym ten repertuar. Justyna Młynarczyk z wszystkich tych zadań wywiązała się znakomicie. Dzięki swym wysokim muzycznym i intelektualnym kompetencjom ukazała niekwestionowane walory stylu harmonicznego-melodycznego muzyki gambowej. Opracowane przez Kandydatkę kompozycje Saint Colombe'a stworzyły przekonującą, bogatą w swej różnorodności i obfitości środków artystycznych, koncepcję interpretacyjną. Pozwala ona dostrzec oryginalny, twórczy potencjał wykonawców, ich artyzm, wspaniałą warsztat wykonawczy i doskonały smak muzyczny.

Dzieło artystyczne przedstawione jest w taki sposób, że słuchacz podąża za jego przebiegiem, dając się poruszyć wywoływanym przezeń afektom, naturalnemu pięknu i duchowemu oddziaływaniu. Jest to piękna muzyczna opowieść świadcząca o wielkiej artystycznej wyobraźni i wiedzy Pani Justyny Młynarczyk. Poszczególne decyzje interpretacyjne pozwoliły Kandydatce na uzyskanie niezwykle bogactwa efektów brzmieniowych, co dodatkowo wpłynęło na bardzo dobry odbiór tej muzyki.

Kształt dzieła oraz sztuka wykonawcza Kandydatki oraz współwykonawcy dzieła są godne najwyższej oceny.

Szczegółową problematykę i założony cel artystyczny czytelnie przedstawia obszerny opis dzieła artystycznego. Jest on zintegrowany z dziełem artystycznym i prezentuje przebieg oraz rezultaty badań prowadzonych przez Justynę Młynarczyk. Autorka bardzo dokładnie i wszechstronnie przedstawia kontekst historyczno-kulturowy związany z twórczością

gambową. Prezentuje istotne elementy z zakresu gambowej instrumentologii, przedstawia repertuar oraz mistrzów gry, ich biografie, traktaty i wstępy do ksiąg utworów na violę da gamba. Ważne miejsce zajmują omówienia traktatów oraz innych tekstów związanych bezpośrednio z tematem pracy. Pani Justyna Młynarczyk przytacza je w oryginale oraz w tłumaczeniu na język polski, dzięki czemu czytelnik może doskonale wczuć się w atmosferę czasów, w których żył i tworzył Monsieur de Sainte Colombe. Autorka bardzo rzetelnie i dokładnie przedstawia szczegóły historycznego sporu dotyczącego *jeu d'harmonie* i *jeu de melodie* pomiędzy Monsieur de Machy a Jeanem Rousseau oraz charakterystykę *Concerts a deux violes esgales* Monsieur de Saint Colombe. Na szczególną uwagę zasługuje Rozdział 3., w którym Justyna Młynarczyk zawarła bardzo precyzyjny opis badań oraz analizę stylu harmoniczno-melodycznego kompozycji składających się na dzieło artystyczne. Dołączenie do opisu materiałów nutowych poszczególnych utworów bardzo pomaga w śledzeniu wywodów Autorki. Cennym elementem pracy jest także opis źródeł, z których pochodzą utwory składające się na dzieło artystyczne, ich wnikliwa analiza oraz bibliografia, w której Autorka umieszcza obszerny wykaz źródeł muzycznych i teoretycznych oraz publikacji współczesnych. Do pracy dołączone są bardzo wartościowe dla badań muzycznych aneksy. Także pod względem redakcyjnym praca spełnia wysokie standardy. Swoją znakomitą rozprawą doktorską Pani Jusyna Młynarczyk odpowiada na duże i nadal rosnące zapotrzebowanie środowiska edukacyjnego na tej klasy publikacje specjalistyczne.

Konkluzja:

Praca doktorska Pani mgr Justyny Młynarczyk ma ogromną wartość poznawczą i edukacyjną, zarówno w zakresie zawartości artystycznej, jak i teoretycznej. Kandydatka bardzo obszernie i rzetelnie ujmuje oryginalny, nieobecny w dotychczasowych polskich publikacjach, temat dotyczący problematyki idiomu violi da gamba w siedemnastowiecznym repertuarze oraz sporu z tym związanego, toczonego przez ówczesne autorytety muzyczne. Przedstawiając w opisie dzieła artystycznego całościowy i wnikliwy obraz tych zagadnień wraz ze szczegółową, logicznie i precyzyjnie przedstawioną analizą praca może być bardzo przydatna w badaniach naukowych, artystycznych i dydaktyce. W całości zawartość pracy doktorskiej Kandydatki stanowi znaczący wkład w rozwój reprezentowanej przez Nią dyscypliny artystycznej, jak i całej dziedziny sztuki.

Podsumowując:

Stwierdzam, że mgr Justyna Młynarczyk przedstawiła oryginalne dokonanie artystyczne oraz wykazała zarówno głęboką wiedzę teoretyczną w dziedzinie sztuk muzycznych, jak też umiejętności badawcze niezbędne do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej oraz artystycznej. Recenzowana praca odpowiada warunkom i wymogom określonym w przepisach sformułowanych w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r., poz. 882 z późn. zm.).

Rozprawę doktorską Pani mgr Justyny Młynarczyk przyjmuję i wnoszę o dopuszczenie Kandydatki do dalszej procedury przewodowej.

prof. dr hab. Urszula Bartkiewicz